

NATURENS MUNTRE SØN

Den moderne mand er genstand for en både skarpsindig og humoristisk analyse i Finn Korsaa's portrætbog. Anmelderen er glad, selv om hun i analysen savner den moderne kvinde.

Anmeldelse ■ Af Henriette Junker

■ Finn Korsaa har i sin seneste bog tegnet et portræt af den moderne mand. Med humoristisk anstrøg karakteriserer han vor tids mand som "Naturens muntre søn" og hans indgangsvinkel til karakteristikken af denne er, at "enhver mand kæmper for at hævde eller hæmme den dreng, han engang var". På denne baggrund polariserer den tidstypiske mand sig som enten "mors slemme dreng" eller "mors pæne dreng" eller (vil jeg mene, men dette er ikke vægtet i bogen) pendler mellem de to forholdemåder afhængigt af sin aktuelle relation til partneren.

Underforstået i de to variationer er et fælles princip: At manden i sit udtryk forholder sig til sin egen (indre) mor frem for sin voksne partner. Finn Korsaa kalder det, at mandens tilgang til sit partnerskab er krypteret i henhold til koder, der er udstukket af hans forhold til egne omsorgspersoner i opvæksten.

Mors slemme dreng er oprørsk og fändenivoldsk. Han ser kvinden som en modstander, der truer med at ville begrænse ham, og kæmper derfor for sin ret til at være mand(/dreng). Han er uansvarlig, krævende og behovsstyret.

Mors pæne dreng underkaster sig derimod kvindens direktiver og gør hendes værdier til sine. Han forsøger at gøre sin kone tilpas og ender i en tilbagetrukket, passiv og afventende position i forhold til hende. Ikke mindst venter han på belønning fra hustruen, ros, anerkendelse og eventuelt sex, oftest forgæves.

Både den slemme og den pæne dreng positionerer sig som ofre i forhold til kvinden. Ingen af dem er opgaven som partner og far voksen. For de har begge eksternaliseret deres bedre jeg, samvittigheden, i kvinden. Ganske sigende eksemplificerer Finn Korsaa fra en klient: "Han havde det med sin kone som andre har det, når de ser en politibil. Et kort øjeblik ransages samvittigheden for eventuelle synder."

Den sørgelige følge af den muntre søns færd er, at manden udspiller sin betydning i parforholdet og familielivet.

For det første, fordi parforholdets basale eksistensberettigelse: begæret efter partneren – forsvinder, når der er tale om en maskeret mor-søn-relation. For det andet, fordi han ikke deltager som aktiv med- og modspiller i familielivet, følelsesmæssigt og praktisk. Såvel li-denskab som ligeværd glimrer ved sit fravær.

Og bolden videregives til parrets børn. Faderens fravær – konkret fysisk (fx ved skilsmisse) eller følelsesmæssigt – sandsynliggør, at moderens binding til hendes egen søn på usund vis forstærkes og frembringer en regenerering af "naturens muntre søn", når han selv vokser op. Og så er ringen sluttet. En væsentlig faktor i denne proces er, at mandens manglende repræsentation af faderrolle og -funktion gør hans egen identitetsdannelse som far famlende og usikker. Måske er han sågar entydigt afhængig af de input, han har fået hertil fra såvel sin egen moder som partneren. I forlængelse af det beskrevne befæstes kvindens (moders + hustrus) indre repræsentation af "fader" med negative forventninger, hvilke manden beredvilligt efterlever.

Herligt befriende

Denne debatbog er en lille litterær nydelse, hvor pointer belyses med utallige afstikkere til temaer i alt fra religion, sagn og myter til nyere tv-film, børnebøger mv. Det er en intelligent ekskurs, hvis beskrivelser og karakteristikker får liv via genkendelige figurer i litteraturens og historiens univers. Forfatterens psykoanalytiske baggrund lader sig imidlertid ikke fornægte. Iblandt svinger bogens logik sig lige lovligt frit rundt ad udvalgte veje for at få det psykoanalytiske puslespil til at gå op. På disse steder styres bogen af den analytiske definitionstrang.

Hovedvægten er lagt på beskrivelsen af "mors slemme

dreng". Forfatteren ironiserer ganske morsomt over den selvforståelse, som præger nutidens mand. I modsætning til knaphedssamfundets strenghed, mådehold og arbejdssomhed muliggør de seneste årtiers overflodssamfund, at lystprincippet i stadigt stigende grad styrer tilgangen til verden. Så en rigtig mand i dag er en drengerøv, der praler af sine polterabend-udskejelser. Allerbedst karikeret af Carl Mar Møller, som forfatteren da også citerer for hans pruttedæfærd og anden behovsstyret selvhævdelse i et interview.

Måske er hovedvægten lagt på den slemme dreng, fordi denne tegner sig som det tidstypiske mandeideal, der har udfoldet og etableret sig på latterliggørelse af den bløde eller pæne mandetype, som var mere moderne for et par årtier siden?

Hvor er det herligt befriende, at forfatteren vover at drage den populære maskuline selvforståelse til samme kritiske skue. Og at han gør det uden på noget tidspunkt at forfalde til romantisering af nogen af polerne. Dvs. at han afstår fra at bidrage til den trættende og uløselige diskussion i folkelige såvel som faglige diskurser om, hvilken af disse to (håbløse) poler der er "bedst". Ikke mindst er det klædeligt, at han heller ikke på noget tidspunkt forfalder til rørstrømsk idyllisering af knaphedssamfundets autoritære mand, som patriarken i 1950'ernes familiesystem.

Som ikke-psykoanalytisk kvindelig læser må jeg betragte det som et plus, at den mandlige forfatter ikke gør moderen til (ene-)ansvarlig for den muntre søns fortrædeligheder. Bogens stærkeste grundsten er, at forfatteren formår at beskrive mænds forarmelse i forhold til kvinder og faderskab uden selv at forfalde til offergørelse af sit køn.

Korsaa beskriver mandens løsning på sit dilemma i punkter, som karakteriserer en moden mand. Den modne mand etablerer sig som voksent menneske ved at realisere sin lidenskab og sit ligeværd som partner og far. Han bevarer kontakten til sit begær efter sin kvinde og sin ansvarlighed over for familieprojektet, så han realiserer sin betydning i kvindens univers. Derved frisætter han børnene fra forældesystemet og giver sine børn en duelig faderrepræsentation.

Kvinden bag – og vejen frem?

Forfatteren skriver imidlertid selv, at en mand bliver først en mand i forholdet til en/sin kvinde. En storartet anerkendelse af vor forbundethed! Desværre lykkes det ikke forfatteren at legemliggøre denne erkendelse.

For hvem er denne kvinde, der skal muliggøre, at manden bliver mand? En korresponderende portrættering af "den moderne kvinde" savnes. Forstå dette som en opfordring til Finn Korsaa om en ny bog!

Relevante stikord og spørgsmål til efterfølgeren leveres gerne her: Hvilken kvinde kommer der ud af den familie-

struktur, der har præget individets dannelse i årtier (eller århundreder)? Hvilke dessiner får en pige med sig hjemmefra, når hun har oplevet en far, der enten underdanigt eller oprørsk har været fraværende, og en mor, der har været sammenbidt tilgivende eller martyrisk selvkørende? Hvordan er det, hun møder partneren med sine krypteringer: sine underforståede antagelser om hans manglende engagement og duelighed? Og responderer herpå med korresponderende kastning (for nu at blive i den psykoanalytiske terminologi) og udslukning af eget mod og egen vilje til den hengivelse, der fordrer tilknytningens beståen.

Vi må jo sande, at kvinderne står for en høj procentdel af skilsmisseinitiativerne i dagens Danmark. Eventyrenes "Dur ikke, væk"-prinsesser lever stadig, måske mere udbredt end nogen sinde ...

I en vis grad varsles løsningen på det moderne parforholds og den moderne families problemfelt, men bogen bærer præg af den psykoanalytiske tænkning, at indsigt alene er vejen til udvikling. Derfor savnes i den grad konkrete bud på, hvordan de store erkendelser og flotte ord kan bringes i spil. En mand udvikles ikke i et eksistentielt vakuum, en kvinde ej heller.

Andrager man som jeg et imago-relationsorienteret perspektiv, vil man imidlertid kunne operere med at skabe en proces mellem manden og kvinden, som faciliterer den relevante udvikling: Skal han faktisk bevare og udvikle sit begær og sit ansvar, så har han brug for kvindens modspil (ligesom hun har brug for hans til sine udviklingsprojekter).

Dette vil kunne materialiseres i gode ideer til kvinden om, hvordan hun kan møde ham med relevant sparring: Han har brug for hendes *modtagelighed* for at kunne udfolde og leve disse sider. At hun åbner blikket for og eksplicit anerkender hans ansvarlighed og initiativer i forhold til børnene og hans eminente engagement i deres parforhold ved hans begær efter hende. Lader anerkendelsen fæstne de træk i ham, som ikke er blevet spejlet før og derfor er så skrøbelige. Sådanne vinkler kunne have givet bogen fodfæste.

Uanset, så tilbyder denne bog en rammende beskrivelse af den moderne mand af relevans og interesse for enhver moderne mand, hans kone og alle, der i øvrigt møder ham privat eller professionelt.

Henriette Junker

BOGDATA ■

Finn Korsaa:
"Naturen muntre søn". Hans Reitzels Forlag, 2007. 208 sider. 198 kr.